

Kommunledningsförvaltningen

Per Ekegren

[Klicka här för att ange text.](#)

Per.ekegren@enkoping.se

Kommunstyrelsen

Motion - Inrätta en visselblåsarfunktion

Förslag till beslut

Förslag till kommunfullmäktige

Fullmäktige bifaller motionen vad gäller införandet av en visselblåsarfunktion, samt avslår motionen vad gäller att visselblåsarfunktionen ska vara extern.

Beskrivning av ärendet

Anders Wikman (NE), Ingvar Magnusson (NE), Agneta von Schoting (NE), Johnny Karlsson (NE) och Kim Jämsä (NE) har den 27 februari 2020 inkommit med en motion där de yrkat Enköpings kommun inför en extern visselblåsarfunktion, förslagsvis lik den som Region Uppsala beslutat att införa. Kostnader och övriga relevanta aspekter ska belysas inför beslut i kommunfullmäktige.

Regler på området

Europeiska unionens så kallade Visselblåsardirektiv antogs i oktober 2019 och ska vara genomfört senast den 17 december 2021. Enligt direktivet ska medlemsstaterna säkerställa att personer som rapporterar om överträdelser (rapporterande personer) under vissa förutsättningar ska vara skyddade mot repressalier av olika slag och att det både inom privat och inom offentlig sektor inrättas särskilda interna rapporteringskanaler och förfaranden.

Direktivet ska genomföras i svensk rätt under 2021 och en offentlig utredning har lämnat ett förslag på lagstiftning på området som ersätter den nuvarande visselblåsarlagen.

I huvudsak innebär de nya reglerna att kommunen nu kommer att vara skyldig att ha interna rapporteringskanaler och förfaranden för rapportering och uppföljning och att kommunen som arbetsgivare ska göra de interna rapporteringskanalerna tillgängliga för personer som är verksamma hos arbetsgivaren om missförhållanden som rapporteras uppges råda i arbetsgivarens verksamhet. Det ska vara möjligt för visselblåsaren att rapportera både skriftligt och muntligt och, om så begärs, vid ett fysiskt möte inom en skälig tid. Som huvudregel ska

visselblåsaren ska få en bekräftelse på att rapporten är mottagen inom sju dagar från mottagandet av rapporten, få återkoppling om som vidtagits samt få information om att uppgift genom vilken den rapporterade personen kan identifieras kommer att lämnas ut. Reglerna kräver även att det ska finnas en utpekad person som tar emot och hanterar anmälningarna.

Kommunledningsförvaltningens bedömning

Motionen sammanfaller med det lagkrav som kommer att ställas på Enköpings kommun att införa en visseblåsarfunktion varför motionen i den delen får anses vara besvarad genom bilagt förslag på rutin för visseblåsarfunktionen med vissa uppställda krav på form för rapporteringen, ansvarig personer/funktioner samt krav på återkoppling till visseblåsaren.

Tidigare har kommunen haft en externt anlita visseblåsarfunktion som upphörde under 2016 och därefter inte blivit ersatt då det inte inkom några anmälningar.

Det föreslås nu att visseblåsarfunktionen införs internt och att en särskild funktion, samordnad av stabschefen vid kommunledningsförvaltningen, blir ansvarig för funktionen till vilken kommunjurist och HR-chef knyts. I vissa fall kommer frågor vara av sådan art att de behöver utredas externt varför en extern funktion kommer att behöva anlitas i de enskilda fallen. Det samma gäller att kommundirektören kan komma att behöva engageras i vissa frågor.

Ekonomiska konsekvenser

Visseblåsarfunktionen är från 2021 ett lagkrav varför det inte är valbart att införa denna eller ej. Eventuella kostnader kommer att alltså behöva hanteras. Eftersom det föreslås att rapporter hanteras och utreds internt är bedömningen att de administrativa kostnader som uppstår i och med införandet av en kommunal visseblåsarfunktion enbart kommer att innebära arbetstid för hantering av rapporter och utredningsarbete, samt under 2021 införandet av systemet i form av informationsinsatser, samt upprättande av rapporteringsvägar i form av bland annat e-postadresser och formulär. Alternativet att anlita en extern visseblåsarfunktion bedöms innebära en större kostnad än om det görs internt och innebär även det en arbetsinsats i form av upphandling och hantering av bedömningar som den externa funktionen gör. Jämförelsevis hade kommunen budgeterat med 100 000 kr för denna funktion 2015 och 50 000 kr 2016.

Mot bakgrund av detta föreslår Kommunledningsförvaltningen därför att motionen i den del som avser införandet av en visseblåsarfunktion ska bifallas och att motionen i den del som avser driften ska avslås. För kännedom bifogas den rutin som kommer att gälla för visseblåsarfunktionen.

Ulrika K Jansson
Kommundirektör
Enköpings kommun

Per Ekegren
Kansli- och utredningschef
Enköpings kommun

Kopia till:
[Klicka här för att ange text.](#)

Visselblåsarfunktionen i Enköpings kommun

Rutin för anmälan – Utkast

Kommunledningsförvaltningen
Per Ekegren
0171-626967
per.ekegren@enkoping.se

Ärendenummer
Änr

Dokumenttyp

Beslutad av

Gäller f.om.

Gäller t.om.

Ersätter

Gäller för

Ansvarig funktion

Reviderad

Visselblåsarfunktion i Enköpings kommun

Visselblåsarfunktionen är en rapporteringskanal som syftar till att medarbetare och förtroendevalda i Enköpings kommun ska kunna anmäla missförhållanden som uppstått eller kommer att uppstå i kommunens verksamhet och som inte kan kommuniceras via den ordinarie linjevägen och känna sig trygga med att anmälningarna tas emot och hanteras i enlighet med gällande regelverk. Syftet med funktionen är att synliggöra oegentligheter, som av någon anledning riskerar att inte nå fram till rätt adressat. En visselblåsarfunktion syftar också till att kommunen blir mer öppen och transparent i myndighetsutövningen och förvaltning av skattemedel.

När ska funktionen användas?

Funktionen ska användas vid misstanke om allvarliga oegentligheter begångna av en person i ledande ställning när kommunens ordinarie rapporteringsvägar inte bedöms vara möjliga eller lämpliga att använda. Den ordinarie rutinen är att anställda ska anmäla misstanke om allvarliga oegentligheter eller andra fel som upptäcks till sin närmaste chef. Det kan dock finnas situationer eller fall där detta inte är möjligt. Det kan till exempel vara att misstankarna rör den egna chefen, eller att den personen som anmäler är rädd för att repressalier för sin anmälan. Vår visselblåsarfunktion är ett komplement om den ordinarie rutinen inte kan användas.

Särskilt om ärenden avseende arbetsmiljö och arbetsrätt

Syftet med en visselblåsutredning är att avgöra om det finns trovärdighet och sakriktighet i det som en visselblåsare anmäler, det vill säga om det finns skäl att misstänka att oegentligheter begåtts av en person i ledande ställning. I normalfallet utgör anmälningar som avser arbetsmiljö och arbetsrätt inte den typ av missförhållanden som ska utredas i visselblåsarfunktionen. Dessa ärenden överlämnas därför till kommunledningsförvaltningens HR-avdelning för bedömning och åtgärd.

En anmälan avseende arbetsmiljö eller arbetsrätt som pekar ut en förtroendevald ska, utan åtgärd från visselblåsfunktionen och efter beslut av kommundirektör, överlämnas till det parti den förtroendevalde tillhör.

Vad ska anmälas?

En oegentlighet kan exempelvis vara tagande av muta, bedrägeri, stöld, jäv, olämplig bisyssla eller annan situation där någon får privat vinning eller fördel på grund av sin tjänsteställning eller politiska uppdrag. Det kan också handla om att personens närstående gynnas på något sätt. Du kan även använda funktionen för att anmäla misstanke om lagbrott eller allvarliga avvikelser mot interna styrdokument i tjänsten.

Vem kan anmäla?

Anmälan till visselblåsfunktionen kan göras av en anställd eller förtroendevald i Enköpings kommun och dess bolag.

Hur gör man en anmälan?

Ansvarig funktion för att hantera anmälningar är stabschefen vid kommunledningsförvaltningen. En anmälan kan göras genom:

- Personligt besök
- Telefonsamtal till mobiltelefonnummer.....
- Via brev märkt **visselblås**, kommunledningsförvaltningen
- E-post till visselblas@enkoping.se

Vad händer med anmälan?

- En bekräftelse går till visselblåsaren inom sju dagar från att anmälan gjorts.
- Därefter görs en utredning för att bedöma riktigheten i de påståenden som framställs i rapporten,
- Återkoppling lämnas till visselblåsaren om vidtagna åtgärder med anledning av rapporten och om skälen för dessa inom högst tre månader från mottagandet eller, om det finns särskilda skäl, högst sex månader och den rapporterade personen informeras.

Blir anmälan offentlig?

En anmälan till visselblåsarfunktionen blir normalt sett en allmän handling och uppgifter i en anmälan kan bara hållas hemliga om sekretessgrund finns i offentlighets- och sekretesslagen 2009:400 (OSL). En person som vill vara anonym ska därför inte lämna några uppgifter som avslöjar personens identitet i samband med en anmälan.

Visselblåsarfunktionen på kommunledningsförvaltningen kommer inte att göra några efterforskningar för att identifiera vem som lämnat en anonym anmälan.

www.enkoping.se

Motion till Enköpings kommunfullmäktige

Inrätta en visselblåsarfunktion

Öppenhet och transparens är grundläggande principer i svenska offentliga verksamheter. Personalens möjligheter att tryggt och anonymt kunna anmäla exempelvis misstankar om korruption, ekonomiska oegentligheter och sexuella trakasserier är avgörande för vår öppenhet, liksom för att minimera risken för vanstyre.

Nystart Enköping föreslår därför att Enköpings kommun inrättar en extern så kallad visselblåsarfunktion. Funktionen kan förslagsvis likna den modell som Region Uppsala nyligen beslutat att införa. Samarbete med Regionen, andra kommuner inom länet eller inom 4M kan ge samordningsvinster och utbyte av erfarenheter.

Precis som i Regionen är det inte tänkt att denna funktion ska ersätta dagens system med att olika missförhållanden på arbetsplatsen kan anmälas till närmaste chef eller till HR-avdelningen. Vi anser dock att det behövs en extern funktion att vända sig till i särskilt känsliga fall, till exempel vid misstanke om missförhållanden som allvarligt kan påverka kommunens verksamhet eller då anonymiteten annars kan ifrågasättas.

Vi yrkar att:

Enköpings kommun inför en extern visselblåsarfunktion, förslagsvis lik den som Region Uppsala beslutat att införa. Kostnader och övriga relevanta aspekter ska belysas inför beslut i kommunfullmäktige.

Enköping 26 februari 2020

Anders Wikman, Ingvar Magnusson, Agneta von Schoting, Johnny Karlsson, Kim Jämsä
Nystart Enköping